

תל אביב, י"ג אב תש"ף
3 אוגוסט, 2020
למ- 126 / 600 / 167

לכבוד
מר יעקב וכטל
הממונה על התקינה
משרד הכלכלה והתעשייה
ירושלים

במייל: yaacov.wachtel@economy.gov.il

מכובדי,

הנדון: עמדת התאחדות התעשייתיים - צו היבוא והיצוא (קבוצות יבוא), התש"ף - 2020

התאחדות התעשייתיים מתנגדת **עקרונית** לטיטות הצו שבנדון במסגרתה 240 תקנים, שהוגדרו כמוצרים בטיחותיים, יעברו כך כמקשה אחת ובמחייב, לקבוצות יבוא מקילות שבעיקרן מתבססות על הצהרת יבואן. העברה מאסיבית וחפוזה זו ללא ניתוח מעמיק של השלכות המהלך בכל תקן ותקן ואף ללא הקמת תשתית אכיפתית תביא לפגיעה בציבור, בסביבה ובתעשייה המקומית.

מתוך 204 התקנים, ישנם 80 תקנים (מצ"ב כנספח א) אשר העברתם לקבוצת יבוא מקילה תפגע ישירות וקשות בתעשייה המקומית. ולכן מעבר להתנגדותנו העקרונית למהלך כולו, הרי שההתאחדות מתנגדת נחרצות לכל שינוי ב-80 תקנים אלה.

מצער כי בעוד שבעולם, בצילו של משבר הקורונה, נראית התגייסות משמעותית בכדי לחזק את העצמאות היצרנית המקומית, הרי שבישראל, בשיא המשבר הכלכלי והתעסוקתי הגדול ביותר בתולדותיה, יוזמת הממשלה צעדים כגון צו זה תוך התעלמות מחוסר האפקטיביות של פתיחה נוספת של המשק הישראלי (שהוא מהמשקים הפתוחים בעולם) לתחרות פרועה מצד יבואנים ללא כל פיקוח על איכות המוצרים המיובאים לישראל. צעד זה, כפי שיובהר להלן, יביא לפגיעה קשה בתעשייה המקומית ובתעסוקה.

להלן עיקרי ההתנגדות:

- **אכיפה אפסית וענישה מקילה בישראל** - בטיטות הצו מצוין כי המהלך המאסיבי ילווה בהגברת האכיפה. בשנים האחרונות ננקטו בישראל צעדים מרחיקי לכת בהקלות על ציבור היבואנים: הסרת תקנים רשמיים, העברה שוטפת של תקנים מקבוצות יבוא מחמירות למקילות, התאמת התקינה לתקינה בינלאומית בצמצום משמעותי של התאמות לישראל, פתיחה לתחרות של בדיקות המעבדה, הכרה בבדיקות מעבדה בחו"ל, פתיחת מסלולים ירוקים ומקלים ליבואנים המייבאים מוצרים סופר בטיחותיים ועוד. כל פעימה לוותה בהבטחה כי ההקלה ביבוא לישראל תלווה גם בהגברה משמעותית של האכיפה. **הבטחות ריקות מתוכנן**. באירופה, אליה מתיימרים מובילי הרפורמות בתקינה להדמות, קיים מערך שלם של אכיפה רב גונית ומקיפה בצרוף ענישה הרתעתית שאין כלל בישראל. הפיקוח האירופאי פרוס לכל עבר, מקיף ביותר, פנימה ביבשת ואף מחוצה לה, שהרי הפיקוח נעשה גם במדינות היבוא עצמן-פקחים רשמיים מטעם האיחוד מבצעים ביקורת במדינות המוצא זאת במטרה להבטיח תקינות המוצרים טרם הגעתם לאירופה.

- 2 -

יתרה מכך, לטובת תשתיות הפיקוח והאכיפה משקיע האיחוד תקציבי עתק. לשם הדוגמא, רק לצורך תאום האכיפה בין מדינות האיחוד בריסל מקציבה 2.5 מיליון יורו.

ואילו בישראל, אין כלל תשתית אכיפתית אף לא כזו המתקרבת לזו האירופאית. על אף ההתחייבויות רבות השנים, עומדת האכיפה בשטח בישראל על אוכפים בודדים. אכיפה חד גונית האמורה להתבצע ע"י גורם אחד בלבד, הממונה על התקינה.

לפיכך בטרם נוקטים בצעדים מקלים נוספים, בטח צעד מאסיבי כגון זה המוצע בצו, הרי שיש לבנות וכתנאי לכל הקלה, מנגנון ותשתית אכיפה. פתיחת שערים גורפת ללא מנגנון כזה, תסכן בטיחות ובריאות אזרחי המדינה והסביבה ותהווה הפרה בוטה של האיזון בין הקלה על היבוא לדאגה לשלום האזרחים ולמניעת הפגיעה בכושר התחרות של התעשייה.

● **פגיעה בתחרות ההוגנת** - במהלך העשור האחרון, בשם אותה מדיניות פופוליסטית, לטענתנו, של "תקינה כגורם ליוקר מחייה", חלה ירידה משמעותית בכמות התקנים הרשמיים ובחובה לבדוק בפועל מוצרים בתהליך ייבואם לארץ, כאשר חובת הבדיקה הומרה במקרים רבים בחובת היבואן להצהיר בלבד על עמידת המוצר בתקן (קבוצה 3). יובהר, הצהרה (אפילו לא תצהיר מגובה ע"י עו"ד) שאין לה תוקף משפטי והיא אינה יכולה להוות בסיס להאשמה פלילית של היבואן. הוכח כבר במקרים רבים מידי כי הצהרות אלו אינן משקפות את האמת.

המעבר המאסיבי המבוקש בטיטות הצו להוצאת מוצרים מקבוצה 1 לקבוצות המקלות כגון הצהרה בלבד, ללא כל בדיקה ופיקוח של מוצרים שחל עליהם תקן רשמי, תהווה קרקע פורייה ליבוא פרוץ ומשגשג. מוצרים ששוויו ובצדק לקבוצת יבוא 1 המחמירה זאת לאור היבטיהם הבטיחותיים, הבריאותיים והסביבתיים, יכנסו במרבית המקרים באופן חופשי לישראל. הפתח לזליגת מוצרים לא תקינים, יגדל משמעותית. נהפוך למעשה למדינת "זבל" של העולם, שאף מוצרים שהורדו מהמדפים במדינות מפותחות אחרות יעשו דרכם בקלות לשוק הישראלי. וזאת, במציאות הקורונה בה העולם עומד בפני עודפי ייצור משמעותיים.

למעשה, כל אדם שירצה בכך, יוכל להכניס ארצה מוצרים נחותים שאינם עומדים בתקינה הרשמית (ואף כאלה שהורדו בחו"ל מהמדפים בגלל ליקויי בטיחות), בעלויות נמוכות בהן התעשייה הישראלית לא תוכל להתחרות. כפי שקרה בעבר, מדיניות זו תוביל בהכרח להפחתת כדאיות הייצור בישראל ומעבר ליבוא- בדיוק הפוך ממה שנדרש כעת למשק הישראלי הסובל ממאות אלפי מחוסרי תעסוקה!

● **עלויות** - הקביעה לפיה היום קיים, בבדיקות היבוא, נטל רגולטורי המשית עלויות רבות על המגזר העסקי, שהסרתו תביא לירידה ביוקר המחייה, איננה מבוססת, ולטענתנו אף אינה נכונה. כפי שפורט לעיל, בשנים האחרונות ננקטו בישראל צעדים מרחיקי לכת בהקלות על ציבור היבואנים, המחירים לצרכן לא ירדו בהתאם.

כך גם המהלך המאסיבי המוצע להקלה ביבוא, לא יביא לירידה במחיר שמשלם הצרכן הסופי ולעומת זאת, יגביר את הנטל על הציבור, בכך שעלול לגדול היקף התאונות והתחלואה הנובעות משימוש במגוון מוצרים שהשימוש בהם לא נבדק דיו. כמו כן יגדלו עלויות מעצם החלפה תכופה של מוצר שנרכש באיכות ירודה. **חסרה עבודה כלשהיא של המשרד המנתחת סיכונים אלה בטרם מבצע שינוי כלשהוא.**

- 3 -

לפי נתוני מכון התקנים - בשנת 2019 בלבד הושמדו, בטרם הכניסה לישראל, 5 מיליון מוצרים שאינם עומדים בתקן. למעלה ממיליון מוצרים הוחזרו באותה שנה לחו"ל. משמעות נתונים אלה במציאות ללא בדיקה רצינית ומקיפה - פציעות חמורות, מחלות, מוות חלילה ופגיעה בסביבה.

בישראל יובהר, בניגוד למדינות המפותחות בעולם, לא מתבצעת סטטיסטיקה ממוסדת של הנזק הנגרם לציבור כתוצאה משימוש במוצרים נשוא התקנים הרשמיים. כך למשל מהו הנזק הכלכלי משימוש במוצרים שאינם עומדים בתקן הרשמי? בידי המשרד אין בסיס נתונים רציני כלשהו המשמש לקבלת ההחלטות על הסרת בדיקות, כמו למשל: נתונים על סיבות פטירה, נזקי גוף, נזקי רכוש, איכות סביבה, הקשורים למוצרים שברשימה.

- **תו תקן** - צעד מאסיבי זה עלול לפגוע אנושות במערכת תו התקן שבמכון התקנים. תעשייתיים רבים נמצאים במערכת זו באופן וולונטרי, תחת פיקוח שוטף שנתי של המכון ובעלויות לא מבוטלות. הקלות נוספות בכניסת מוצרי יבוא ארצה והפגיעה בכושר התחרות יאלצו תעשייתיים רבים לנטוש את מערכת תו התקן והנפגעים יהיו שוב ציבור הצרכנים. מעבר לכך, האבסורד הוא כי בין התקנים ברשימה ישנם תקנים המחויבים ע"י המדינה בתו תקן. חובה החלה על יצרן מקומי בלבד. כעת היבואן במוצרים מסוכנים אלה, לא רק שלא יידרש בתו תקן אלא אף לא בבדיקה בכניסה ארצה.

- **מן הכלל אל הפרט** - להלן דוגמא אחת מתוך רשימת ההתנגדויות של ההתאחדות שיכולה לתאר את חומרת ההצעה - הכוונה להעביר את תקן זכוכית לשתיה (ת"י 172) לקבוצה מקלה: ראשית, יבוא מיכל זכוכית המיועד לשתיה, באיכות ירודה, מיכל אשר לא עומד בלחץ הנדרש בתקן - עשוי להתפוצץ ולהפוך לרימון רסס של ממש ולגרום לנזקים חמורים. במשטר הפיקוח הקיים היום, נפסלים, פעמים רבות, משלוחים של בקבוקים שנמצאו כי אינם עומדים בתקן. נותר רק לשער מה עשוי לקרות במציאות בה נסתפק בבדיקה מדגמית אחת או בהצהרת יבואן בלבד, שהוכח כבר כי במקרים רבים אֵינָה משקפת את האמת.

שנית, מפעל פניציה מפעלי זכוכית היושב בעיר ירוחם, הינו המפעל היחידי המייצר בישראל מיכלי זכוכית. המפעל משקיע רבות באיכות מוצריו ונמצא תחת פיקוח הדוק, שוטף ויקר של מכון התקנים במסגרת תו התקן. מעבר לפיקוח מקל בכניסה לארץ, כדוגמת הצהרה בלבד, תהווה קרקע פורייה ליבוא פרוץ ומשגשג. למעשה כל חאפר יכניס ארצה מוצרים נחותים שאינם עומדים בתקן הרשמי בעלויות נמוכות בהן פניציה, שכבר נמצאת בנחיתות מול יבוא בעלויות הרגולציה המקומית, לא תוכל להתחרות. לפיכך, בנוסף לסכנת הפגיעה הבטיחותית באזרחים, הרי שהמהלך יביא, בתקופה בה האבטלה בישראל גואה, לפגיעה אנושה במפעל היחידי בארץ בענף זה המעסיק מאות משפחות בפריפריה הדרומית (דימונה וירוחם).

- 4 -

לסיכום,

הפעילות הממשלתית הענפה בשנים האחרונות להקלה על הייבוא בתקופה כה ממושכת מעלה ספק: האם מתקיים האיזון הנכון בין הפעילות בישראל להקלה על הייבוא לבין החובה להגן על הציבור ולהבטיח תחרות הוגנת לתעשייה הישראלית ששרידותה וחשיבותה הובלטה בתקופת המשבר הבריאותי האחרון.

הקלה במשטר הפיקוח החל על 204 תקנים בכלל ועל 80 התקנים שבנספח א' בפרט, ללא ספק, לא רק שמהווה נדבך נוסף בפגיעה באיזון הקדוש שכבר הופר בישראל אלא תהווה מכה לא הוגנת ואף אנושה לתעשייה, לצרכן ולסביבה בישראל.

לפיכך, אבקשך להותיר על כנה את קבוצת היבוא באשר ל-80 התקנים שבנספח.

באם על אף כל המתואר מעלה, תבקשו לקדם המהלך הרי שאנו מבקשים לקיים פגישות של התעשייתיים עם הצוות המקצועי במשרדך, לדיון מקצועי ענייני בכל אחד מ-80 התקנים ועד אז לא לנקוט בכל צעד ליישום ההצעה.

בברכה,

רובי גינל

העתק: מר דוד לפלר, מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה